

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **P. Č.**, zastoupen Mgr. Zuzanou Candigliota, advokátkou se sídlem Burešova 615/6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2019, č. j. 15 A 59/2018 -118, a proti usnesením téhož soudu ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, a ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126,

t a k t o :

- I.** Návrh žalobce na zproštění ustanovené zástupkyně zastupování a na ustanovení nového zástupce **s e z a m í t á .**
- II.** Kasační stížnost **s e** v části, v níž směřuje proti výroku I. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 118, a proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, **z a m í t á .**
- III.** Výroky II. a III. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 5. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 118, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, **s e r u š í** a věc **s e** v tomto rozsahu vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.
- IV.** Žalovanému se náhrada nákladů řízení o části kasační stížnosti, jež byla zamítnuta, **n e p ř i z n á v á .**
- V.** Odměna a náhrada hotových výdajů advokátky Mgr. Zuzany Candigliota **s e u r č u j í** částkou **6800 Kč**. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Žalobce se dne 20. 10. 2018 obrátil na Krajský soud v Českých Budějovicích s žalobou na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu. Věc byla následně postoupena Městskému soudu v Praze jakožto soudu místně příslušnému. Žalobce v průběhu řízení několikrát změnil žalobní petit a opakovaně doplňoval svou argumentaci, která se však vždy týkala téhož skutkového děje. Žalobce brojil proti postupu příslušníků Policie ČR, který spočíval v jejich přítomnosti (respektive v původní variantě petitu „asistenci“) při tvrzeném vloupání pronajímatele do žalobcem užívaného bytu, resp. obydlí.

[2] Původní žalobou se žalobce domáhal vydání rozsudku s výrokem: *„Určuje se, že asistence příslušník(ů) a Policie ČR při vloupání pronajímatele do platně a řádně užívané garsonky byla nezákonným zásahem do nezadatelného práva na nedotknutelnost obydlí.“* Dle žaloby byl žalobce na základě smlouvy se společností STAVOUNION, akciová společnost, ode dne 2. 5. 2016 nájemcem garsonky na adrese ubytovny N. 3 v Č. B. Dne 4. 10. 2018 začali zástupci pronajímatele vystupovat vůči žalobci dle jeho tvrzení nekorektně, arogantně až šikanózně, přestože garsonka byla užívána v souladu s občanským zákoníkem, a hrozili mu ukončením nájemního vztahu, přičemž nájemní smlouva nebyla písemně vypovězena. Dne 15. 10. 2018 v poledne žalobce kontroloval ze vstupu do vnější chodby garsonku, přičemž zaregistroval, že se kolem jejích dveří pohybuje zástupce pronajímatele Ing. S. a několik dalších osob. Ing. S. vyzval žalobce, aby šel blíže, což žalobce odmítl. Následně žalobce vyzval Ing. S., aby upustil od narušování jeho domovní svobody a odešel. Po návratu domů téhož dne kolem 17.00 hod. žalobce zjistil, že se do garsonky někdo vloupal a vyměnil zámek. Poté, co se žalobce na recepci ubytovny marně domáhal vydání klíče od garsonky, šel věc oznámit na policejní služebnu, kde se dozvěděl, že správce ubytovny vnikl do pokoje za asistence policie a z události byl pořízen obrazový záznam.

[3] Žalobce měl za to, že policie byla v předmětném případě zneužita ke svévolnému ukončení nájemního vztahu a dopustila se porušení jeho domovní svobody, neboť se nejednalo o situaci, kdy by ozbrojený sbor nepotřeboval soudní povolení k vniknutí do jeho obydlí. I kdyby žalobce porušil nájemní smlouvu tím, že pronajímateli nedovoloval volný vstup do garsonky, byl by to důvod k vypovězení nájemní smlouvy, ne ke svévoli. Policie byla povinna případné oznámení pronajímatele prošetřit, nikoliv být „služkou“ jedné ze smluvních stran.

[4] Podáním ze dne 7. 12. 2018 žalobce změnil žalobní petit tak, že nově žádal vydání rozsudku s výroky:

„A) určuje se, že 15. října 2018 přítomnost příslušníků OHS Policie ČR – č. 330 449, 327 261 – v č. N. 3, na „na telefonické přání správce ubytovny“, při jeho vloupání do platně a řádně užívané nájemní garsonky č. X navrhovatele, cele absentovala v adekvátnosti plnění úkolu policie a i nešlo o opodstatněnou situační iniciativu policistů, tedy byla nezákonným zásahem do nezadatelného práva na nedotknutelnost obydlí i do práva na soukromí, bez ohledu na to, zda policist(é) a do garsonky žalobce fakticky vstoupil(i), či nikoliv, a rovněž tak bez ohledu na to, zda garsonka v nájmu žalobce se nachází na ubytovně, či v její stavebně oddělené části

B) určuje se, že neprověření opodstatněnosti „tísňového volání“ ing. S., objektivní vyhodnocení vlastních poznatků o údajném narušiteli „pokojného stavu“ velitelem akce i příslušníky ozbrojeného sboru samými téhož dne, ale i absence jednání policie obdržet vysvětlení akcí dotčené osoby, cele odporuje úkolu policie, tedy bylo nezákonností, za vzniku bezdůvodné újmy žalobci.“

pokračování

[5] K žalobní argumentaci žalobce doplnil, že zásah policie nebyl přiměřený. Před provedením úkonu měla policie vyžadovat doložení neexistence smluvního vztahu žalobce ke garsonce nebo jeho skončení. Výměna zámku není poskytováním ochrany a součinnosti při provádění exekuce, přičemž snesla odkladu, Ing. S. měl být tedy pokárán za zneužití tísňového volání, pokud k němu vůbec došlo. Žalobci není zřejmý smysl přítomnosti policie na místě a její případný další postup, který by následoval v případě, že by se nacházel uvnitř garsonky.

[6] Následně žalobce dne 13. 12. 2018 rozšířil žalobní petit o návrh na vydání následujícího výroku:

„C) zakazuje se Policii ČR donucovat žalobce, aby strpěl, že následky (spolu)způsobené českobudějovickou policií 15. října 2018 po vloupání do platně a řádně užívané nájemní garsonky č. X navrhovatele (ihned neoprávněné bránění oprávněné osobě v užívání bytu – o týden později kompletní vykradení bytu – dále požadování „poplatku“ za uvolnění lupu), je jen soukromoprávním sporem, i zakazuje se témuž ozbrojenému sboru, aby porušoval žalobcovo rovné právo na ochranu před trestněprávním jednáním, a přikazuje se Policii ČR, aby okamžitě obnovila stav před vloupáním – dveře garsonky v N. 3 uvedla (s Ing. S. vystupujícím jménem a.s. STAVOUNION) do stavu 15. října 2018 ráno – zámek dveří garsonky opatřila vložkou stejného typu, jako ta „odvrtná“, i klíč ode dveří byl žalobci předán ve smyslu vykonatelného příkazu Okresního soudu v Č. Budějovicích (33 C 201/2018 – 17).“

[7] V doplnění argumentace žalobce vylíčil momentální situaci týkající se předmětné garsonky. Dle jeho tvrzení s garsonkou svévolně nakládají jménem společnosti STAVOUNION Ing. S. a Ing. M., přičemž pronajímatel ignoruje nařízené předběžné opatření (pozn. Nejvyššího správního soudu: žalobce zjevně hovoří o předběžném opatření nařízeném usnesením Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 11. 2018, č. j. 33 C 201/2018 – 17, kterým byla společnosti STAVOUNION uložena povinnost zdržet se pronajímání garsonky č. 9 ve „šlutém domě“, na adrese N. 394/3, Č. B., jiné osobě než žalobci a dále povinnost předat žalobci klíče od vstupních dveří do této garsonky) a jeho statutární ředitel se žalobcem nekomunikuje. Odvolání podané pronajímatelem označil žalobce za obstrukční. Dne 11. 12. 2018 (žalobce sice neuvedl rok, nicméně z kontextu je zřejmé, že hovoří o události z roku 2018) Ing. S. vykázal žalobce z domu v N. 3 pod pohružkou přivolání policie. Z toho je dle žalobce zřejmá korupční vazba mezi Ing. S. a místní policií, která se stala jeho soukromou ochrankou. Nařízené předběžné opatření má sice vykonat pronajímatel, vzniklý protiprávní stav však spoluzavinila policie. Povinnost uložená pronajímateli se tedy dle názoru žalobce vztahuje i na policii. Dále žalobce uvádí, že policie protiprávně „založila“ jeho trestní oznámení, které však smí toliko „odložit“. Žalobce se nepokusil domoci se splnění předběžného opatření, neboť s ohledem na popsané postupy policie v ni již nemá důvěru.

[8] Podáním ze dne 14. 12. 2018 nadepsaným „Návrh na vydání (troj)rozsudků“ shrnul žalobce žalobní návrh tak, že opět navrhl vydání rozsudku se shora citovanými výroky A, B a C a následně znovu zopakoval argumentaci uvedenou ve svých předchozích podáních.

[9] V podání ze dne 5. 2. 2019 žalobce uvedl, že souhlasí s tím, aby městský soud „rozhodl bez ústního slyšení o (přednostním) žalobním návrhu C, v podání ze 14. prosince 2018“.

[10] Dne 23. 4. 2019 žalobce doručil soudu podání, které svou strukturou v podstatě odpovídá rozsudku. V první části tohoto podání žalobce uvádí, že se domáhá vydání následujícího rozsudku:

„I. správní soud určuje, že 15. října 2018 přítomnost příslušníků OHS Policie ČR – nstržm. U., pprap. P., nstržm. T., pprap. A. - v č. N. 3, na „telefonické přání správce ubytovny“, při jeho nepochybném

vloupání do platně a řádně užívané nájemní garžonky č. X navrhovatele, cele absentovala v adekvátnosti plnění úkolů policie, i vzhledem k neproověření opodstatněnosti „tísňového volání“ ing. S., k nevyhodnocení vlastních poznatekú o údajném „bostu“ velitelem akce i příslušníky ozbrojeného sboru na místě, tedy policejní zneužití moci bylo nezákonností, nezákonným zásahem do nezadatelného práva na nedotknutelnost obydlí i do práva na soukromí žalobce, bez ohledu nato, zda policisté do garžonky žalobce fakticky vstoupili, či nikoliv, a rovněž tak bez ohledu na to, zda garžonka ve „žlutém domě“ – do 1. května 2019 v nájmu žalobce – je součástí (zkolaudované) ubytovny.

II. žalovaný je povinen uhradit žalobci paušální náhradu nákladů řízení 2100 Kč (sedm úkonů: podání ze 17. října 2018 - původní žaloba, podání ze 7. prosince 2018 - doplnění žaloby, podání ze 13. prosince 2018 - rozšíření žaloby ve lhůtě, podání ze 14. prosince 2018 - úplná žaloba, druhé podání ze 14. prosince - žádost o osvobození od poplatku, podání ze 5. února 2019 - částečný souhlas, poslední podání žalobce ve věci samé) i 200 Kč jim vynaložených na soudní poplatek: celkem 2300 korun do dvou měsíců - poštovní poukázkou na adresu: P. Č., P. r., Č. B., X.“

[11] V další části podání žalobce formuluje návrh odůvodnění požadovaného rozsudku, v němž mimo jiné odůvodňuje i to, že „soud nemohl včas vyhovět žalobnímu návrhu C“. Dále žalobce formuluje rovněž návrh poučení, které by mělo být součástí rozsudku městského soudu.

[12] Městský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem žalobu zčásti odmítl, neboť k jejímu projednání neměl pravomoc (viz dále), ve zbytku ji pak jako nedůvodnou zamítl.

[13] Při zjišťování skutkového stavu věci vyšel městský soud především z výsledků zasahujícího policisty nstržm. Bc. M. U. a správce ubytovny Ing. P. S., ze záznamu z policejní kamery ze dne 15. 10. 2018 a z listinných důkazů, kterými byly vyrozumění Krajského ředitelství Policie Jihočeského kraje ze dne 12. 11. 2018, č. j. KRPC-146886-14/ČJ-2018-020066-S, o vyřízení stížností žalobce ze dne 16. 10. 2018 a 22. 10. 2018; odpověď Krajského ředitelství Policie Jihočeského kraje ze dne 28. 11. 2018, č.j. KRPC-161699-4/ČJ-2018-0200AP-106, na žádost žalobce o poskytnutí informace ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb.; vyrozumění Policie ČR ze dne 26. 11. 2018, č. j. KRPC-146435-39/ČJ-2018-020110-VAL, k trestnímu oznámení žalobce ze dne 24. 10. 2018; úřední záznamy o výsledcích dle § 175 odst. 4 správního řádu policistů nstržm. Bc. M. U., OEČ X, pprap. O. P., OEČ X, nstržm. D. T., OEČ X, a pprap. M. A., OEČ X, kteří byli přítomni dne 15. října 2018 v prostoru ubytovny. Další žalobcem navržené důkazy soud neprovedl pro jejich nadbytečnost, neboť skutkový stav považoval za dostatečně zjištěný.

[14] Z tvrzení účastníků řízení a z uvedených důkazů vzal městský soud za prokázané, že dne 15. 10. 2018 se na základě tísnového volání Ing. S., zaměstnance STAVOUNION, akciová společnost, dostavily na adresu ubytovny N. 3, Č. B. dvě dvoučlenné policejní hlídky. Nahlášeným důvodem tísnového volání bylo vystěhování „problematického nájemníka“ (žalobce), který si bez souhlasu pronajímatele vyměnil zámek od bytu. Ing. S. policistům sdělil, že se žalobce může nacházet i v bytě, neboť jej zahlédl v prostoru ubytovny, přičemž do bytu je možné se dostat rovněž oknem z venku. Policisté provedli prohlídku okolí ubytovny a následně byli přítomni odvrtní zámku od bytu č. X, kterému podle městského soudu pouze pasivně přihlíželi. Žalobce se na místě neobjevil, proto nebyl policisty kontaktován. Po otevření bytu policisté ověřili, že se žalobce uvnitř nenachází, a následně z místa odjeli.

[15] V rozsahu, v němž žalobce brojil předmětnou žalobou proti zásahu, který spatřoval v tom, že mu policie neposkytla trestněprávní ochranu, když na základě trestního oznámení ze dne 24. 10. 2018 nezahájila trestní stíhání, městský soud žalobu odmítl, neboť v popsáném případě policie vystupovala v pozici orgánu činného v trestním řízení a její postup tedy nepodléhá přezkumu ve správním soudnictví.

pokračování

[16] Ve zbylém rozsahu městský soud žalobu věcně projednal, přičemž konstatoval, že v částech petitu A a B se žalobce domáhá deklarace nezákonnosti již ukončeného zásahu a v části petitu C pak nápravy jeho důsledků.

[17] Městský soud s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména na usnesení jeho rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008 – 98, publ. pod č. 2206/2011 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná též na www.nssoud.cz), dospěl k závěru, že žalobce nebyl na svých právech zkrácen výše uvedeným postupem policistů, ani porušením povinnosti iniciativy, kterou jim ukládá § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o Policii ČR“). Žalobce se podle městského soudu v průběhu zásahu vůbec nenacházel na předmětném místě a s policisty nepřišel do styku. O přítomnosti policistů na místě se žalobce dozvěděl až po provedení zásahu na policejní služebně. Přítomnost policistů na ubytovně tedy nemohla nijak ovlivnit jednání žalobce v době zásahu. Policisté byli na místě přítomni za účelem ochrany veřejného pořádku, na realizaci soukromých práv pronajímatele či nájemce se nepodíleli a podílet neměli. Zasahující policisté nebyli povinni zjišťovat, na čí straně je v soukromoprávním sporu žalobce a majitele objektu právo. Z informací, které uvedl zaměstnanec pronajímatele, nemohli bez dalšího dovozovat, že by jeho postup nebyl po právu.

[18] Argumentaci žalobce porušením práva na nedotknutelnost obydlí shledal městský soud rovněž nedůvodnou. Z provedeného dokazování nebylo zcela zřejmé, zda policisté do obydlí žalobce přímo vstoupili, či nikoliv. Z kamerového záznamu tato skutečnost neplyne, podle úředních záznamů ke vstupu nedošlo. Svědek Ing. S. uvedl, že policisté do bytu vstoupili, nstržm. U. naopak vypověděl, že byt zkontrolovali pouze od dveří, dovnitř nevstoupili. Ač měl městský soud výpověď Ing. S. v zásadě za věrohodnou, s ohledem na velikost bytu (18 m²) měl za to, že došlo pouze k jeho vizuálnímu prověření, neboť policisté si museli být vědomi podmínek, za nichž lze vstoupit do obydlí bez souhlasu jeho uživatele. Svědecká výpověď Ing. S. přitom byla nepřesná rovněž v časovém zařazení události. Žalobce navíc za nezákonný zásah označil pouhou přítomnost policistů při výměně zámku, o jejich vstupu do obydlí pouze spekuloval a v rámci žalobního návrhu ji nepovažoval za rozhodnou.

[19] Městskému soudu nebylo zřejmé, jakým způsobem mělo být dotčeno právo žalobce na soukromí, resp. na nedotknutelnost obydlí, tím, že policie neprověřila opodstatněnost tísňového volání a že se nesnažila zjistit postoj žalobce, jak žalobce uvádí v žalobním návrhu B.

[20] Vzhledem k uvedenému městský soud uzavřel, že žalobce nebyl předmětným postupem policistů zkrácen na svých veřejných subjektivních právech a žalobu tedy nelze považovat za důvodnou.

[21] Dále se městský soud vyjádřil k žalobcem tvrzené neopodstatněnosti postupu policistů. Hlídky byly na místo vyslány na základě tísňového volání na linku 158, přičemž na základě informací poskytnutých volajícím byla situace operačním důstojníkem vyhodnocena tak, že lze očekávat ohrožení veřejného pořádku. Policie ČR má přitom povinnost prověřit v zásadě všechna tísňová volání s výjimkou těch, která přítomnost policie v terénu bezpečně nevyžadují. To však nebyl případ předmětného tísňového volání a policie tedy plnila svou povinnost, když situaci na místě prověřila. Policie do činnosti zástupce pronajímatele nijak nezasahovala, neúčastnila se jí a prostor opustila, jakmile zjistila, že žalobce není na místě přítomen a ohrožení veřejného pořádku tedy nehrozí. Městský soud shledal popsaný postup policistů za přiměřený situaci a souladný se zákonem.

[22] Dále městský soud upozornil na rozsudek ze dne 20. 3. 2013, č. j. 6 Aps 11/2012 – 32, v němž Nejvyšší správní soud dospěl v závěru, že nezákonná přítomnost strážníků obecní policie při svépomocném vyklizení obecního bytu byla nezákonným zásahem, a poukázal na skutkové odlišnosti tohoto případu od nyní posuzované věci. Uvedený judikát se týká situace, kdy byli strážníci přítomni na místě na základě pokynu obce jakožto zřizovatele obecní policie, Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že obecní policie byla zneužita k ochraně soukromoprávních zájmů obce. Naproti tomu v nyní posuzované věci byla policie přivolána k zajištění veřejného pořádku, přičemž z okolností věci nevyplývá, že by stranila zástupci pronajímatele. Odlišná je rovněž délka přítomnosti policistů na místě. Zatímco v případě dříve řešeném Nejvyšším správním soudem byli strážníci na místě přítomni po celou dobu vyklizení bytu, v nyní posuzovaném případě policisté místo opustili, když zjistili, že narušení veřejného pořádku nehrozí. Další odlišností obou případů je, že Nejvyšší správní soud vyhodnotil přítomnost strážníků na místě jako latentní pohružku využití oprávnění obecní policie, v nyní posuzované věci k takovému působení nemohlo dojít, neboť žalobce vůbec nebyl na místě přítomen, eventuálně se skrýval. Policisté nemohli za předestřené situace jakkoli konat ve prospěch žalobce.

[23] Dále městský soud poznamenal, že v řízení o předmětné žalobě není oprávněn hodnotit, zda zástupce pronajímatele jednal v souladu s občanskoprávními předpisy, či nikoliv.

[24] K žalobnímu návrhu, kterým se žalobce domáhal toho, aby Policie ČR, resp. žalovaný opatřili zámek dveří předmětné garsonky původní vložkou a žalobci předali klíč, uvedl městský soud, že takovou povinnost nelze žalovanému uložit bez ohledu na nedůvodnost zbytku žaloby. Samotnou výměnu zámku totiž provedl pronajímatel, přičemž žalovaný ani Policie ČR nemá k předmětné garsonce žádná práva. Popsané důsledky tvrzeného zásahu tedy nelze žalovanému, resp. Policii ČR vůbec přičítat. I v tomto směru tedy shledal městský soud předmětnou žalobu nedůvodnou, a proto ji napadeným rozsudkem zamítl.

[25] Následně městský soud uložil žalobci usnesením ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, povinnost zaplatit státu náhradu nákladů řízení ve výši 67,60 Kč a usnesením ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na nařízení předběžného opatření ze dne 20. 10. 2018 ve výši 100 Kč.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[26] Proti rozsudku městského soudu i uvedeným následným usnesením podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž obsah následně shrnula a zpřehlednila ustanovená zástupkyňe ve svém podání ze dne 21. 2. 2020.

[27] Stěžovatel městskému soudu vytýká průtahy v řízení, respektive porušení svého práva na přednostní projednání věci. Předmětná žaloba měla být projednána přednostně na jedné straně, protože se jednalo o žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu, na druhé straně, protože z předloženého dodatku k nájemní smlouvě bylo městskému soudu známo, že nájemní poměr stěžovatele měl skončit k 1. 5. 2019. Naléhavost přednostního projednání vyplývala dle stěžovatele rovněž ze zmiňovaného předběžného opatření Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 11. 2018, č. j. 33 C 201/2018 – 17. Stěžovatel rovněž tvrdí, že žalobní petit C uvedený v podání ze 13. 12. 2018 měl být posouzen jako návrh na vydání předběžného opatření, a mělo o něm tedy být rozhodnuto bez zbytečného odkladu, neboť z něj vyplývala potřeba zatímně upravit poměry účastníků z důvodu hrozící vážné újmy.

pokračování

[28] Dále stěžovatel namítá procesní pochybení městského soudu spočívající v nezohlednění poslední změny žalobního petitu provedené podáním ze dne 23. 4. 2019, které městský soud vyhodnotil nesprávně jako koncept odůvodnění rozsudku, přičemž nepřihlédl k jeho obsahové stránce.

[29] Stěžovatel rovněž poukázal na to, že nebyl městským soudem informován o prodloužení lhůty pro vyjádření k žalobě ve prospěch žalovaného, přičemž z informací na webu infoSoud měl stěžovatel za to, že je soud nečinný. Soud tedy v řízení nepostupoval předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla poskytnuta rychle a účinně.

[30] Stěžovatel rovněž namítá neprovedení důkazů výslechy svědků N. (ředitele společnosti STAVOUNION) a B. (vedoucího ubytovny) a dále záznamem tísňového volání. Záznamem tísňového volání měla být doložena jeho důvodnost. Městský soud se spokojil s tvrzením žalovaného, podle něhož bylo předmětné volání vyhodnoceno jako důvodné, sám se však touto otázkou nezabýval.

[31] Stěžovatel trvá na tom, že došlo k zásahu do jeho práva na ochranu soukromí a na nedotknutelnost obydlí. Závěr městského soudu, podle něhož k zásahu nedošlo, neboť policisté nevstoupili do stěžovatelova obydlí, ani se s ním přímo nepotkali, je podle stěžovatele zavádějící. Stěžovatel uvedl, že si přítomnosti několika osob před svým bytem všiml, ale bál se přiblížit. Již tímto jednáním zasáhli policisté, ač nevědomky, do sféry stěžovatele, po odvrtní zámku měli navíc výhled do bytu.

[32] Dále stěžovatel namítá, že pokud se městský soud rozhodl žalobu zčásti odmítnout a zčásti zamítnout, měl stěžovateli bez právního zastoupení v souladu s poučovací povinností vysvětlit, proč tak učinil jediným rozsudkem. Obdobně postupoval např. Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 4. 11. 2010, č. j. 62 Af 46/2010 – 337, publ. pod č. 2340/2011 Sb. NSS.

[33] Dále stěžovatel namítá, že se městský soud nevypořádal s jeho stěžejními tvrzeními uvedenými v odstavcích 21 – 22 a 24 – 27 žaloby, v nichž se stěžovatel dotazuje, jaký by byl postup policistů v případě, že by byl v garsonce přítomen. I kdyby měl městský soud za to, že šlo o pouhé řečnické otázky, měl se k nim adekvátním způsobem vyjádřit.

[34] Vedle argumentace uplatněné prostřednictvím ustanovené zástupkyně se stěžovatel k věci vyjádřil rovněž přímo v původní kasační stížnosti a následně ve svém podání ze dne 29. 10. 2019.

[35] Nad rámec již shrnutých námitek stěžovatel uvedl, že nesouhlasí se závěrem městského soudu, podle něhož není zřejmé, jakým způsobem mělo být dotčeno právo stěžovatele na ochranu soukromí, resp. nedotknutelnost obydlí tím, že policie neprověřila opodstatněnost tísňového volání. Pokud se pronajímatel vloupá do bytu a vyklidí jej v důsledku svévolného počínání policie, pak bezdůvodná újma vznikla, neboť policisté musí předvídat následky svých úkonů. Přítomnost policie na místě byla aktivní, neboť byla připravena k zákroku vůči stěžovateli, přiměřenost zásahu přitom nelze obhájit tím, že dosažení účelu zásahu bylo jednoduché, nebo že policisté místo brzy opustili. Je lhostejné, že policisté do garsonky nevnikli a nedostali se do styku se stěžovatelem, neboť už sama přítomnost policistů na místě je služebním úkonem a tedy zásahem. Městský soud vyhledal judikát Nejvyššího správního soudu, který komentuje, přestože dospěl k závěru, že nejde o analogickou situaci.

[36] K argumentaci ohledně nesprávného vyhodnocení petitu C stěžovatel dodal, že předběžné opatření je závazné pro všechny správní orgány, policie se tedy mohla a měla přičinit o nápravu protiprávního stavu, což však neučinila i přesto, že o „*autoritativním aktu OS*“

(pozn. stěžovatel tím zřejmě myslí již zmiňované předběžné opatření Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. 11. 2018, č. j. 33 C 201/2018 – 17) musela vědět.

[37] Stěžovatel dále namítá, že městský soud rovněž nevyhodnotil přiměřenost postupu policie.

[38] Napadený rozsudek dle stěžovatele legitimizuje policejní zvůli a absenci vyhodnocení přiměřenosti jejího postupu. Stěžovatel se nemohl s žádostí o vyklizení garsonky v souladu s předběžným opatřením vydaným okresním soudem obrátit na policii, neboť ta se fakticky stala soukromou ochrankou společnosti STAVOUNION.

[39] Dále stěžovatel poukazuje na další okolnosti předmětné věci, z nichž však přímo nevyvozuje kasační důvody. K vyklizení bytu nedošlo v den zásahu, nýbrž až dne 23. 10. 2018. Městský soud přepsal do rozsudku téměř celé stanovisko žalovaného, nikoliv však všechna žalobní tvrzení. Stěžovatel výslovně uvedl, že soud nesmí vzít za svědky policisty či Ing. S., to však městský soud ignoroval a navíc tím vznikly zbytečné náklady řízení. Městský soud nazývá Ing. M. a Ing. S. zástupci pronajímatele, přičemž Ing. M. je dva roky trestně odsouzen a druhý jmenovaný byl v tomtéž trestním řízení v pozici obviněného. Soud nezjišťoval, kdo byl správcem či vedoucím ubytovny. Dle městského soudu žádal Ing. S. o neodkladný zákrok, zatímco podle policie o pomoc Ing. M. a Ing. S. nepostupovali občanskoprávní cestou, jak tvrdili policii, nevyověděli smlouvu, ani nepodalí vyklízeč žalobu. Policie, Ing. S. ani městský soud vůbec necitovali z ubytovacího řádu a soud ani nečetl listiny osvědčující existenci nájemního vztahu či předběžné opatření vydané okresním soudem. Rozbor podkladů a průběh jednání zahrnul soud do části odůvodnění nazvané „*vyjádření žalovaného*“. Následně stěžovatel uvádí výčet údajných živých výroků Ing. S. a souvisejících postupů policie.

[40] S ohledem na uvedenou argumentaci stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku i dvou usnesení doručených stěžovateli téhož dne, která stěžovatel blíže nespécifikoval, ze spisu městského soudu je však zřejmé, že se jedná o již zmiňovaná usnesení téhož soudu ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, a ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126.

[41] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že veškeré kasační námítky považuje za nedůvodné. Na základě provedených důkazů byl jednoznačně prokázán skutkový stav, zejména zákonné důvody pro přítomnost a jednání policistů na místě události. Policisté byli přítomni v reakci na tísňové volání za účelem prověření situace na místě. V objektu předmětné ubytovny dochází k narušování veřejného pořádku ze strany ubytovaných osob často, proto byly na místo vyslány dvě hlídky. Policie tak postupovala v mezích své působnosti a podle zásady iniciativy. Řešení soukromoprávních sporů nespádá do působnosti Policie ČR, ze strany policie tedy nedošlo ani k zásahu ve formě opomenutí. Postup policistů byl zcela přiměřený situaci a získaným informacím. Policisté vůči stěžovateli nečinili žádný úkon či zásah, nevstupovali do jeho pokoje, ani žádným jiným způsobem nezasahovali do jeho práv a svobod. Po zjištění, že se stěžovatel na místě nenachází, policisté prostor opustili, aniž by se s ním setkali. Tato preventivní přítomnost policistů nemůže být hodnocena jako zásah ve smyslu § 82 a násl. s. ř. s., a to ani v širším smyslu, kdy by v důsledku postupu policistů na místě bylo proti stěžovateli přímo zasaženo. Žalovaný souhlasí se závěrem městského soudu, podle něhož stěžovatel nebyl zkrácen na svých veřejných subjektivních právech.

[42] Dne 12. 2. 2020 namítl stěžovatel podjatost všech soudců příslušného senátu i předsedy Nejvyššího správního soudu. Podáním ze dne 13. 5. 2020 však vzal prostřednictvím své zástupkyně podanou námítku podjatosti zpět.

pokračování

[43] Dne 28. 5. 2020 doručil stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu návrh na zproštění ustanovené zástupkyně zastoupení a ustanovení jiného advokáta. Stěžovatel uvedl, že ustanovená zástupkyně nevěnuje zastupování náležitou pozornost, nekomunikuje se stěžovatelem, podání v únoru t. r. učinila velmi zbrkle, před seznámením se spisem a konzultací, nevyhotovila soupis listin ve spise, nezkontrolovala, zda jsou v něm všechna podání a důkazy, očekává od stěžovatele, že se bude vyjadřovat ke spisu, tedy neplní úkoly zástupce ani pokyny stěžovatele, námitku podjatosti měla vzít zpět již v únoru. Dále stěžovatel uvedl, že ačkoliv byly v kasační stížnosti popsány okolnosti, za jakých byl podán návrh na určení lhůty pro rozhodnutí městského soudu, zástupkyně „*zesměšňuje*“, že byl zamítnut. Ustanovená zástupkyně vyjednává s žalovaným o odškodnění v jiných věcech, tedy nejspíše „*kešeftuje*“ s nároky v neprospěch některých klientů, fakticky druhou kasační stížnost bez vyzvání soudu k doplnění kasační stížnosti nazvala „*vyjádření zástupce*“, nenavrhla odklad účinnosti závislých nákladových usnesení městského soudu, kvůli čemuž se stěžovatel může ocitnout v exekuci, nesprávně a nefundovaně polemizuje o adekvátnosti délky soudního procesu, odmítla podat stížnost, není důvěryhodná, ani erudovaná, stěžovatel se při její volbě mýlil.

[44] Dne 1. 6. 2020 doručil stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu podání, v němž shrnuje dosavadní uplatněnou argumentaci včetně argumentů uvedených jeho zástupkyní, neuvádí však nic nového.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[45] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil návrh stěžovatele na zproštění ustanovené zástupkyně zastoupení a ustanovení jiného advokáta. Stěžovatel svá tvrzení, na jejichž základě navrhl zproštění ustanovené zástupkyně, nedoložil žádnými důkazy, přičemž ani ze spisu není zřejmé, že by ustanovená zástupkyně neplnila své povinnosti. Stěžovatel navíc uvedený návrh podal až poté, co ustanovená zástupkyně doplnila jím podanou kasační stížnost, která navíc byla od počátku projednatelná, a procesní práva stěžovatele tedy jsou zjevně dostatečně chráněna. Nejvyšší správní soud tedy neshledal tento návrh stěžovatele opodstatněným a výrokem I. tohoto rozhodnutí tento návrh zamítl. S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud nevyhověl tímž výrokem ani návrhu stěžovatele na ustanovení jiného zástupce z řad advokátů.

[46] Následně Nejvyšší správní soud přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[47] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je zčásti důvodná.

[48] Na úvod považuje Nejvyšší správní soud za vhodné poznamenat, že obdobně jako městský soud nezjišťoval, zda prostory, které stěžovatel obýval, jsou po právní stránce bytem, či jiným typem obydlí ani na základě jakého soukromoprávního titulu je stěžovatel užíval. Tyto skutečnosti jsou sice mezi stranami souvisejícího soukromoprávního sporu sporné, nicméně nemají vliv na posouzení předmětu řízení, kterým je postup policie, nikoliv soukromoprávní spor stěžovatele a provozovatele ubytovny. Pro posouzení předmětné věci je podstatné, že se jednalo

o obydlí stěžovatele, tato skutečnost přitom mezi účastníky řízení v nyní posuzované věci není sporná.

[49] Stěžovatel v první řadě namítá nevypořádání žalobních tvrzení uvedených v odstavci 21 až 22 a 24 až 27 svého podání ze dne 14. 12. 2018. V odstavcích 21 a 22 uvedeného podání se stěžovatel táže, jaký by byl postup policistů, pokud by stěžovatel byl v garsonce přítomen, v bodech 24 – 27 stěžovatel uvádí, že jako nájemce garsonky nemohl být policisty zajištěn, ani vykázán, že v důsledku postupu policistů zástupci pronajímatele zadržují „ukradený“ majetek stěžovatele a že ubytovna nebyla chráněným prostorem nebo objektem, policisté tedy neměli důvod asistovat při „vloupání“.

[50] Z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004 - 62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75, nebo ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015 – 45) plyne, že je povinností soudu řádně se vypořádat s žalobní argumentací. Jak již však Nejvyšší správní soud uvedl například v rozsudku ze dne 13. 2. 2019, č. j. 9 As 272/2017 – 31, „[z] judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že správní soudy nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci účastníka a tu obsáhle vyvracet. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19)“.

[51] Žalobní argumenty, jejichž nevypořádání stěžovatel namítá, lze považovat za toliko dílčí podpůrnou argumentaci ve vztahu k žalobnímu tvrzení, podle něhož nebyla přítomnost policistů na ubytovně v předmětné době opodstatněná. K této námitce se městský soud vyjádřil, když na základě provedení dokazování konstatoval, že účelem přítomnosti policistů na místě bylo zajištění veřejného pořádku, nikoliv pomoc s odvrátáním zámku bytu či s jeho vyklíčením (posouzením věcné správnosti uvedeného závěru se Nejvyšší správní soud zabývá níže v tomto rozsudku). Předmětná námitka je tedy nedůvodná. Tvrdí-li stěžovatel, že otázky položené v odstavcích 21 - 22 předmětného podání nebyly pouze řečnické, je třeba dodat, že o tom, jakým způsobem by policisté při plnění svého úkolu postupovali, pokud by byl stěžovatel v daném místě a čase přítomen, nepřísluší městskému soudu spekulovat.

[52] Namítá-li dále stěžovatel, že městský soud nezdůvodnil, proč žalobu z části odmítl (výrok I.) a zčásti zamítl (výrok II.), přičemž tak učinil rozsudkem, ač běžně se žaloba odmítá usnesením, je třeba odkázat na § 53 odst. 1 s. ř. s., podle něhož ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem; usnesením jen tam, kde to zákon stanoví. Vzhledem k tomu, že v předmětném případě rozhodoval městský soud ve věci samé (výrok II.), byl dle citovaného ustanovení povinen rozhodnout právě rozsudkem, nikoliv usnesením. V praxi je zcela běžné, že vedle výroku, kterým soud rozhodl ve věci samé, obsahuje rozsudek i výroky týkající se procesních otázek. Důvody, pro které městský soud žalobu zčásti odmítl, jsou v rozsudku uvedeny a Nejvyšší správní soud se s nimi plně ztotožňuje, neboť správní soudy skutečně nemají pravomoc posuzovat v jakémkoli soudním řízení správním postup orgánů činných v trestním řízení. Shodně i důvody, pro něž městský soud žalobu ve zbytku zamítl, jsou v jeho rozsudku přezkoumatelně vyjádřeny, městskému soudu tak nelze v tomto směru nic vytknout. Skutečnost, že se Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 4. 11. 2010, č. j. 62 Af 46/2010 – 337, vyjádřil k uvedené otázce podrobněji, sama o sobě nečiní odůvodnění napadeného rozsudku městského soudu nedostatečným a uvedená námitka je tedy rovněž nedůvodná.

[53] Stěžovatel dále městskému soudu vytýká, že nerefletoval poslední provedenou změnu petitu. Městský soud skutečně měl poslední podání stěžovatele vyhodnotit jako změnu, resp. upřesnění petitu žaloby, nikoliv jako „koncept rozsudku“. Podání sice bylo koncipováno zvláště, členěním se skutečně podobalo rozsudku, přičemž jeho součástí bylo dokonce i „poučení“;

pokračování

nicméně vzhledem k tomu, že je zaslal městskému soudu stěžovatel (tehdy v pozici žalobce), bylo je stěží možné považovat za koncept rozsudku městského soudu. Postup městského soudu, který rozhodl o předchozí variantě petitu, aniž by se zabýval jeho změnou, však není vadou, která by mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozsudku a měla tak vést k jeho zrušení [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], neboť všechny varianty petitu, které stěžovatel v řízení před městským soudem zformuloval, byly po obsahové stránce obdobné a především vždy směřovaly k témuž cíli, kterým byla ochrana stěžovatele před stále stejným tvrzeným nezákonným zásahem Policie ČR.

[54] Stěžovatel dále namítá, že městský soud nerozhodl o jeho návrhu na vydání předběžného opatření ve znění části C petitu. Z § 38 odst. 1 s. ř. s. přitom vyplývá, že k vydání předběžného opatření je soud oprávněn přistoupit toliko na návrh některého z účastníků řízení, takový návrh musí disponovat obecnými náležitostmi podání stanovenými v § 37 odst. 3 s. ř. s. Část C petitu stěžovatel poprvé zformuloval v podání ze dne 13. 12. 2018 a následně ji v nezměněné podobě uvedl rovněž v podání ze dne 14. 12. 2018, přičemž v obou případech ji formuloval pouze jako další výrok požadovaného rozsudku. V žádném ze zmíněných podání přitom nenavrhl, aby městský soud tuto část považoval za návrh na předběžné opatření, ani netvrdí, že by mu v případě nevydání takového předběžného opatření mohla hrozit vážná újma. Naopak i v podání ze dne 5. 2. 2019 uvedenou část petitu výslovně označuje za „žalobní návrh“. Nejvyšší správní soud tak shledal i tuto kasační námitku nedůvodnou.

[55] Pokud stěžovatel městskému soudu vytýká průtahy v řízení, lze poukázat na skutečnost, že prostředkem procesní obrany účastníka proti průtahům v řízení je především dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Tohoto procesního prostředku stěžovatel využil, přičemž Nejvyšší správní soud jeho návrh zamítl usnesením ze dne 18. 3. 2019, č. j. Aprk 4/2019 – 70, v němž dospěl k závěru, že v předmětném řízení nedošlo k neodůvodněným průtahům. Spis byl následně Nejvyšším správním soudem vrácen zpět městskému soudu, přičemž dne 12. 4. 2019 odeslal městský soud účastníkům řízení a svědkům předvolání k jednání, které proběhlo dne 16. 5. 2019 a na němž byl rovněž vyhlášen rozsudek. Ani v postupu městského soudu, který následoval po vrácení jeho spisu Nejvyšším správním soudem, nelze s ohledem na popsany sled událostí spatřovat neodůvodněné průtahy, neboť městský soud i nadále činil procesní úkony směřující k rozhodnutí ve věci v přiměřené době. Navíc, i kdyby hypoteticky k průtahům při projednávání a rozhodování této věci došlo, jen stěží by taková vada řízení mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí městského soudu o věci samé. Uvedená námitka tedy není důvodná.

[56] Dále stěžovatel namítá, že městský soud pochybil, pokud stěžovatele neinformoval o prodloužení lhůty k vyjádření žalovaného k žalobě. Z § 36 odst. 1 s. ř. s. vyplývá povinnost soudu poučit účastníky řízení toliko o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Soud tedy není povinen informovat žalobce o běhu lhůt určených žalovanému. Informace o stavu řízení mohl stěžovatel zjistit nahlédnutím do spisu, popřípadě dotazem přímo od soudu. Nad rámec uvedeného lze konstatovat, že opět není zřejmé, jak by stěžovatelem vytýkaný postup městského soudu mohl ovlivnit zákonnost jeho rozhodnutí o věci samé. I tato námitka je tedy nedůvodná.

[57] Nejvyšší správní soud však shledal důvodnou námitku nesprávného a nedostatečného zjištění skutkového stavu věci a neprovedení některých navržených důkazů městským soudem.

[58] Podle § 132 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. soud hodnotí důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

[59] Je třeba zdůraznit, že napadeným rozsudkem rozhodl městský soud o žalobě stěžovatele na ochranu proti nezákonnému zásahu správního orgánu. Řízení o tomto žalobním typu vykazuje již z povahy věci jisté specifické rysy, neboť na rozdíl od řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, tedy nejobvyklejšího soudního řízení správního, mu zpravidla nepředchází běžné správní řízení. Soud v takovém případě obvykle nemá možnost vyjít z plnohodnotného správního spisu a je tedy na něm, aby za pomoci dokazování sám zjistil skutkový stav věci.

[60] Rozsah objasnění skutkového stavu je předurčen podmínkami důvodnosti zásahové žaloby, jak jsou upraveny v § 82 s. ř. s.: „Každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.“ V rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 – 65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud judikoval: „Ochrana podle § 82 a násl. s. ř. s. je důvodná tehdy, jsou-li – a to kumulativně, tedy zároveň – splněny následující podmínky: Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka) (...). Není-li byl jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.“

[61] Městský soud vyšel při zjišťování skutkového stavu především z výsledků svědků, kterými byli jeden ze zasahujících policistů nstržm. Bc. M. U. a správce ubytovny Ing. P. S., který policii přivolal a byl přítomen při výměně zámku. Nstržm. U. vypověděl, že policisté byli na místo vysláni operačním důstojníkem na základě telefonátu Ing. S., který uvedl, že na ubytovně mají „problémového ubytovaného“. Po příjezdu hlídky na místo Ing. S. sdělil, že hodlá vystěhovat stěžovatele. Přesný důvod vystěhování si nstržm. U. již nepamatoval, uvedl, že šlo pravděpodobně o dluh na nájemném. Ing. S. požadoval přítomnost policistů na místě pro případ, že by se stěžovatel vrátil nebo byl přítomen v bytě, neboť se obával případného konfliktu. Ing. S. vypověděl, že policejní hlídku přivolal, tak jako v jiných případech, aby za její „asistence“ vystěhoval z ubytování stěžovatele, který „flagrantním způsobem“ porušoval ubytovací řád ubytovny. Dále Ing. S. uvedl, že se s ohledem na předchozí zkušenosti se stěžovatelem obával, že by mohlo při vyklizení předmětných místností dojít k fyzickému konfliktu, policii proto přivolal z opatrnosti.

[62] Z uvedených důkazů vzal městský soud za prokázané mimo jiné, že policisté na místo vyjeli a byli přítomni odvrtní zámku proto, aby předešli hrozícímu narušení veřejného pořádku, neboť Ing. S. operátorovi policie sdělil, že se chystá vystěhovat z ubytovny ubytovaného (stěžovatele), který bez souhlasu ubytovatele vyměnil zámek na vstupních dveřích do pronajímaných ubytovacích prostor. Po příjezdu na místo policisté obhlédli okolí ubytovny a následně pasivně přihlíželi odvrtní zámku u těchto dveří. Poté nahlédli do bytu, aby ověřili, zda stěžovatel není přítomen, přičemž nevstoupili dovnitř. Když zjistili, že se stěžovatel v bytě nenachází, odjeli.

[63] Ve věci není sporu o tom, že jmenovaní policisté se dostavili na základě podnětu Ing. S. dne 15. 10. 2018 na zmiňovanou ubytovnu. Konkrétní důvody výjezdu a následné přítomnosti policistů na místě a způsob, jakým se podíleli na výměně zámku, jsou však sporné. Dle žalovaného se policisté na místo dostavili, aby předešli hrozícímu narušení veřejného pořádku, nikoliv aby prosazovali soukromá práva provozovatele ubytovny, přičemž na výměně zámku se

pokračování

nijak nepodíleli, pouze jí pasivně přihlíželi. Dle stěžovatele policisté naopak asistovali při „vloupání“ personálu ubytovny do obydlí stěžovatele tím, že byli připraveni zasáhnout vůči stěžovateli, pokud by kladl odpor, a svou přítomností legitimizovali počínání personálu ubytovny. Městský soud vzal za prokázané, že se policisté na postupu personálu ubytovny nijak nepodíleli a na místě byli pouze, aby předešli hrozícímu narušení veřejného pořádku.

[64] Vyslechnutí svědci sice vypověděli, že policisté byli na místě přítomni, aby předešli hrozícímu narušení veřejného pořádku, tyto výroky však zcela nekorespondují s dalšími skutečnostmi, které v řízení vyšly najevo. Nelze přitom opomenout, že vypovídajícími svědky byli jeden ze zasahujících policistů a Ing. S., který policii přivolal. Vzhledem ke vztahu obou svědků k předmětné věci nelze uvedená tvrzení bez dalšího přijmout, nýbrž je třeba ověřit jejich věrohodnost srovnáním s ostatními provedenými důkazy a hodnotit je jako celek a ve vzájemné souvislosti.

[65] Především z výpovědi nstržm. U. je přitom patrné, že policisté po příjezdu na místo bez dalšího přijali popis události podaný Ing. S., aniž by se zabývali tím, zda postupuje v souladu se zákonem, či nikoliv. Lze sice souhlasit s městským soudem, že Policie České republiky má povinnost prověřit v zásadě všechna tísňová volání s výjimkou těch, u nichž lze mít bezpečně za to, že nevyžadují výjezd policistů na místo a že policisté nebyli povinni detailně zjišťovat, na čí straně je právo v rámci soukromoprávního sporu mezi stěžovatelem a provozovatelem ubytovny. Na druhou stranu však nelze přehlédnout, že se policisté vůbec nezabývali ani případnými trestněprávními aspekty počínání personálu ubytovny, které bylo třeba zvážit bez ohledu na to, zda byl vyklizený prostor bytem, či jiným ubytováním a zda jej stěžovatel užíval na základě smlouvy o nájmu či o ubytování. Ochrana domovní svobody, kterou trestní právo poskytuje prostřednictvím § 178 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, se totiž vztahuje na veškeré prostory vymezené v § 133 téhož zákona, tedy „*dům, byt nebo jiná prostora sloužící k bydlení*“. Nejvyšší soud se výkladem § 178 trestního zákoníku zabýval např. ve svém usnesení ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 8 Tdo 829/2017, v němž odkázal na judikaturu k obdobnému ustanovení předcházející právní úpravy (§ 238 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon): „*Ustanovením § 178 tr. zákoníku je chráněn jakýkoliv oprávněný uživatel, a to proti komukoliv; uživatel domu nebo bytu je tedy chráněn i proti vlastníku nemovitosti, a to i tehdy, má-li vlastník vykonatelné rozhodnutí k vyklizení uživatelova bytu (k tomu č. 1/1980, 16/1995 Sb. rozh. tr. aj.)*.“ Z uvedeného je zřejmé, že vniknutí do obydlí jiného, resp. výměna zámku u vstupu do obydlí, bez jeho souhlasu lze stěží *apriori* považovat za souladné se zákonem. Pokud tedy Ing. S. zasahujícím policistům sdělil, že hodlá vniknout do obydlí stěžovatele bez jeho svolení, měli policisté prověřit, na základě jakého právního důvodu takto postupuje, a případně zajistit ochranu pokojného stavu věcí, resp. vnitřního pořádku (viz zmiňovaný § 10 zákona o Policii ČR), nikoliv postupu personálu ubytovny pouze přihlížet. Nejvyšší správní soud tímto nijak nepředjímá výsledek zmiňovaného soukromoprávního sporu ani případnou trestní odpovědnost provozovatele ubytovny či jeho zaměstnanců, k jejímuž posouzení ani není příslušný, pouze poukazuje na zcela nekritický postoj zasahujících policistů vůči na první pohled problematickému počínání personálu ubytovny. Z výpovědi Ing. S. je navíc patrné, že postup, který zvolil vůči stěžovateli, včetně přivolání policie, vnímá jako standardní, a že jej již dříve použil vůči jiným klientům ubytovny. Tato skutečnost spolu s výše popsáním nekritickým přístupem policistů k jednání personálu ubytovny je v rozporu se skutkovým závěrem městského soudu, podle něhož byli policisté na místě, aby nestranně dohlédli na zachování veřejného pořádku. Naopak, svědčí ve prospěch skutkových tvrzení uvedených stěžovatelem, podle něhož personál ubytovny využil policisty, aby se pokusil legitimizovat své počínání a odradit stěžovatele od ochrany jeho práv (bez ohledu na to, zda se stěžovatel zdržoval na místě a sledoval z povzdálí počínání ubytovatele a policie, jak tvrdil, nebo zda na místě vůbec nebyl).

[66] Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že z provedených důkazů není možné jednoznačně zjistit účel přítomnosti policistů při výměně zámku stěžovatelova obydlí a nelze tedy ani vyloučit, že se na tomto postupu nepřímo podíleli. Současně lze dodat, že městský soud nebyl vystaven důkazní nouzi, neboť k důkladnějšímu objasnění skutkového stavu mohl využít například záznam telefonického hovoru, na jehož základě vyjeli policisté na předmětné místo, nebo případně výslech dalších svědků, kterými byli přinejmenším další tři zasahující policisté a technik, který prováděl výměnu zámku. Popis předmětné události od ostatních zasahujících policistů sice městský soud získal zprostředkovaně z velmi stručných záznamů o jejich výsleších provedených odborem vnitřní kontroly Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje při prošetřování stížnosti stěžovatele, což není v soudním řízení správním vyloučeno, nicméně jako vhodnější se s ohledem na shora popsanou důkazní situaci jeví provést jejich přímý výslech, při němž mohl městský soud získat podrobnější svědectví, která by bylo možné vzájemně konfrontovat a vyjasnit tak sporně vylíčené skutečnosti, tedy mj. otázku, zda policisté vstoupili do obydlí stěžovatele, či nikoliv.

[67] Uvedené sporné skutkové okolnosti jsou přitom klíčové pro věcné posouzení žaloby, neboť jak vyplývá z rozsudku ze dne 20. 3. 2013, č. j. 6 Aps 11/2012 – 32, na který v napadeném rozsudku upozorňoval i městský soud, účast policistů (v uvedeném rozsudku strážníků městské policie) na vyklízení nemovitosti nemusí spočívat přímo ve fyzickém provádění vyklízení, nýbrž i v zaštitování jejího provádění a odrazení uživatele nemovitosti od kladení odporu. Je sice pravdou, že v citované věci Nejvyššího správního soudu byly okolnosti zásahu ozbrojeného sboru „zesíleny“ tím, že se jednalo o obecní policii zneužitou pro ochranu soukromoprávních zájmů dané obce, přičemž skutkový základ nyní posuzované věci je v tomto ohledu jiný, nicméně pouze tímto skutkovým rozdílem se od závěrů vyslovených v daném rozsudku Nejvyššího správního soudu odlišit nelze, neboť tyto závěry mají obecnější přesah a do značné míry dopadají, i přes jeho odlišnosti, i na nyní posuzovaný případ. Nejvyšší správní soud totiž v uvedené věci mj. konstatoval:

„V nyní posuzovaném případě není sporu o tom, že vyklízení předzabrádky pizzerie stěžovatelů dne 1. 8. 2012 byli přítomni čtyři strážníci městské policie, na samotném vyklízení se ovšem svým jednáním přímo, fyzicky, nepodíleli. Podle žalovaného i podle krajského soudu strážníci na místě pouze plnili své zákonné úkoly, totiž dohlíželi nad veřejným pořádkem. Takovému názoru však Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit. Strážníci od samého začátku vyklízečích prací, tj. zhruba od šesté hodiny ráno, až do konce celý proces sledovali, ba dokonce o průběhu vyklízení pořizovali audiovizuální záznam, který byl posléze žalovaným poskytnut i soudu. Z tohoto záznamu i z dalších zvukových i obrazových materiálů předložených stranami v řízení před krajským soudem je zcela zřejmé, že strážníci se na místě nenacházeli za účelem dohledu nad veřejným pořádkem, nýbrž spíše za účelem dohledu nad samotným vyklízením, a tato jejich účast na vyklízení mohla být skutečně ze strany stěžovatelů vnímána jako snaha o odstrašení stěžovatelů od případného kladení odporu během vyklízení. Nelze přitom tvrdit ani to, že strážníci jen dbali na dodržování veřejného pořádku při vyklízení, protože v daném případě žalovaný opakovaně uvádí, že on sám postupoval svépomocně, jak je předvídáno v § 6 občanského zákoníku („Jestliže brozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit.“). Svépomoc ovšem ze své podstaty vylučuje jakékoli souběžné působení veřejné moci, ba vůbec její přítomnost, jelikož ke svépomoci lze přistoupit právě jen za předpokladu, že nelze zjednat nápravu, respektive odvrátit brozící bezprostřední zásah do práva, za pomoci moci veřejné; jinak se jedná o nezákonnou svépomoc ofenzivní (srov. také Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník: komentář. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 98). Tvrzení, že strážníci dohlíželi na dodržování veřejného pořádku při svépomocném vyklízení, by tak nebylo možno označit jinak než jako právní oxymoron. Jakákoli pasivní přítomnost strážníků při svépomocném jednání je zkrátka pojmově vyloučena.

Je zapotřebí zdůraznit, že podle Nejvyššího správního soudu není vyloučena přítomnost či asistence strážníků obecní policie při jakémkoli vyklízení, ale právě při svépomocném vyklízení. Jinak by tomu mohlo být

pokračování

například v případě vyklizení cestou využití § 5 občanského zákoníku, podle něhož se lze při zřejmém zásahu do pokojného stavu domáhat ochrany u příslušného orgánu státní správy, který může předběžně zásah zakázat nebo uložit, aby byl obnoven předešlý stav; tím není dotčeno právo domáhat se ochrany u soudu. Při vyklizení jako aktu veřejné moci prováděnému na ochranu pokojného stavu by tedy účast obecní policie byla pochopitelná, případně i očekávatelná, a rozhodně bez dalšího nikoliv nezákonná. V nyní posuzované věci však nedošlo k aplikaci § 5 o. z., při níž by obec vystupovala ze své vrchnostenské pozice za účelem nastolení pokojného stavu, nýbrž k aplikaci § 6 o. z., oprávněného soukromý subjekt ke svépomoci. Nejvyšší správní soud přitom shledává nadbytečným posuzovat, zda obci užitá svépomoc byla v souladu s občanskoprávními předpisy či nikoliv, neboť pro konstatování nezákonnosti zásahu postačuje vyřešit otázku, zda je obec oprávněna využít obecní policie, pokud postupuje svépomocně v soukromoprávním vztahu, ať už tato svépomoc je realizována v mezích § 6 o. z., či nikoliv.

Z výše uvedeného tak vyplývá, že strážníci nemohli na místě pouze pasivně dohlížet nad veřejným pořádkem (při svépomocném vyklizení), jak uváděl žalovaný. Strážníci naopak na místě dohlíželi na průběh vylučně soukromoprávního jednání, a to svépomocného jednání ve smyslu § 6 o. z., které ze své podstaty vylučuje přítomnost – jakož i vůbec dostupnost – veřejné moci. Obecní policie tedy vystupovala na ochranu a ve prospěch primárně soukromoprávních zájmů, což se přiči jejímu veřejnoprávnímu poslání. Takový postup obecní policie může být v konkrétním případě hodnocen jako zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.“ (důraz doplněn)

[68] Již z důvodu kolize s uvedenými závěry Nejvyššího správního soudu nemůže rozsudek městského soudu, bez dalšího objasnění a zhodnocení skutkového stavu, obstát. Další skutkové okolnosti, jimiž se totiž městský soud snažil od uvedených závěrů odlišit (nad rámec faktu, že se v tomto případě nejednalo o zneužití ozbrojeného sboru jeho zřizovatelem), nebyly podle názoru Nejvyššího správního soudu dostatečně prokázány.

IV.

Závěry a náklady řízení

[69] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud neshledal z výše uvedených důvodů návrh stěžovatele na zproštění ustanovené zástupkyně zastoupení a ustanovení jiného zástupce z řad advokátů opodstatněným, rozhodl o něm tak, že ho zamítl (výrok I. tohoto rozsudku).

[70] Kasační stížnost v části, jež směřovala proti výroku I. napadeného rozsudku městského soudu o odmítnutí části žaloby týkající se postupu policie jakožto orgánu činného v trestním řízení, neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou, stejně jako část kasační stížnosti směřující proti usnesení městského soudu ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, kterým byla stěžovateli uložena povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na předběžné opatření ze dne 20. 10. 2018 ve výši 100 Kč. Stěžovatel se sice podanou kasační stížností domáhá rovněž zrušení tohoto usnesení, neuplatnil však proti němu žádné kasační námitky. Toto usnesení přitom přímo nesouvisí s rozhodnutím městského soudu o věci samé, není založeno na procesním neúspěchu stěžovatele, neboť povinnost zaplatit soudní poplatek za návrh na předběžné opatření vzniká dle § 4 odst. 1 písm. h) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření. Nejvyšší správní soud tedy kasační stížnost v části, jež směřovala proti výroku I. rozsudku městského soudu, a v části směřující proti usnesení městského soudu ze dne 12. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 126, dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl (výrok II. tohoto rozsudku).

[71] V rozsahu, v němž se stěžovatel domáhal zrušení výroku II. napadeného rozsudku městského soudu o zamítnutí zbylé části žaloby, naopak Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil výrok II. rozsudku městského

soudu, jakož i s ním související výrok III. o náhradě nákladů řízení a rovněž s hlavním výrokiem související usnesení městského soudu ze dne 5. 6. 2019, č. j. 15 A 59/2018 – 125, kterým městský soud s odkazem na § 60 odst. 4 s. ř. s. uložil stěžovateli povinnost zaplatit státu náhradu nákladů řízení ve výši 67,60 Kč, neboť i to bylo odůvodněno procesním neúspěchem stěžovatele ve věci, a v uvedeném rozsahu Nejvyšší správní soud vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení (výrok III. tohoto rozsudku). V dalším řízení je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), ve svém novém rozhodnutí rozhodne městský soud rovněž o nákladech řízení o té části kasační stížnosti, jež byla shledána důvodnou (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

[72] O náhradě nákladů řízení o té části kasační stížnosti, kterou Nejvyšší správní soud zamítl, zdejší soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl v řízení o této části kasační stížnosti úspěch, z obsahu spisu však plyne, že mu v tomto řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, Nejvyšší správní soud mu tedy jejich náhradu nepřiznal (výrok IV. tohoto rozsudku).

[73] V řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud ustanovil zástupkyní stěžovatele advokátku Mgr. Zuzanu Candigliota, jejíž odměnu a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí stát. Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v účinném znění, a náhradu hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Celkem tedy Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů ve výši 6800 Kč; tato částka bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplacena ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok V. tohoto rozsudku).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 20. listopadu 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu